

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ МОДЕЛІ РИНКУ

Р. В. Логоша,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри аграрного менеджменту,
Вінницький національний аграрний університет,
Roma.lrv@rambler.ru

Проведено комплексне інтегративне дослідження універсальної моделі ринку за множиною її факторів та елементів. Функціонування та регуляцію ринку слід розглядати як процес маніпулювання кількісними співвідношенням за сукупністю елементів ринку й обмежень.

Ключові слова: модель ринку, ефективність ринку, управління ринком, регулятивність ринку.

Визначальною тенденцією розвитку сучасної економічної системи є те, що вона побудована на засадах ринку, і роль цього інституту у сучасному суспільстві традиційно залишається визначальною. Процес формування системи глобального та національних ринків відбувався історично впродовж останнього тисячоліття. Проте, і сьогодні, в епоху формування постіндустріального суспільства, питання вдосконалення ринкової основи цивілізації набуває нових аспектів своєї актуальності на фоні достатньо відчутної загрози перманентних криз і дисфункцій.

Незважаючи на широкий спектр досліджень проблем ринку та механізму його функціонування в умовах трансформації економічних систем, даний напрям характеризується недостатнім вивченням, у т.ч. методологічним обґрунтуванням насамперед ролі і значення ринку та особливостями його формування в Україні в сучасних умовах. Відсутність досвіду господарювання у ринкових умовах потре-

бує пошуку усіх елементів інтелектуального обґрунтування: від парадигмально-концептуального до методико-аналітично-го і прикладного. Усе це обумовлює необхідність узагальнення, систематизації та комплексного підходу до проблем формування ринку в Україні, який би відповідав вимогам та потенціалу постіндустріального суспільства.

Концепт ринку представляє собою своєрідний фундамент економічної теорії і практики, адже цивілізація може бути інтерпретована саме через детермінантну роль інституту ринку. Натомість, не зважаючи на тривалу економічну історію питання, і досі не існує прийнятного алгоритму побудови регулятивної політики стосовно будь-якого ієрархічного рівня ринків.

Методологія аналізу ринкових структур при дослідженні процесів формування і розвитку ринків заснована на системному підході, що забезпечує аналіз взаємозалежності між структурою і закономірностями розвитку цих ринків. Проте в сучасних умовах глобальнотрансформаційних змін, системний аналіз ринкових структур має ряд слабких місць. Тому, нами сформований власний алгоритм формування та реалізації авторської методології досліджень (на базі процесу формування та розвитку постіндустріального ринку овочевої продукції). При описі методологічного алгоритму наших досліджень було враховано: наявність і допустиму об'єктивну одночасність абсолютного і умовного значення ринку; можливість, поступовість і змістовну ретроспективність процесу пізнання моделей ринку як шляху від визначення абсолютних значень та їх доповнення у змінних умовах до формування певного кумульованого уточненого на цій основі варіанту; об'єктивність і необхідність узгодження ролі базового і універсального теоретичного підґрунтя сутності ринку. В свою чергу, нами уточнена авторська позиція щодо сутності ринку на

теоретичному рівні дослідження. Завершальні наукові дослідження мають інтерпритацію на рівні авторської теорії (авторського варіанту універсальної моделі ринку в умовах постіндустріального суспільства) як найбільш високої форми наукового знання, узагальнення і систематизації знань. Це потребує розгляду ситуації із окремою економічною теорією у контексті проблем її ідентифікації з точки зору критеріїв науковості, місця серед інших теорій, обґрунтованості, визначення особливостей авторського варіанта що всіх складових теорії моделі універсального ринку як універсальної категорії.

На основі зазначеного, нами сформульовано теорію «універсальна модель ринку», головна теза якої полягає в обґрунтуванні адекватності пояснення закономірностей інституту ринку. Детальний аналіз теорії та докази адекватності відповідного опису «універсальної моделі ринку» доводить, що принциповим на цьому етапі є опис логіки процесу формування авторської теорії, що водночас відбиває особливості і всієї методології досліджень.

Інтерпретація авторської теорії може бути також представлена у вигляді відповідної низки теорій (на основі змістовного та ретроспективно-хронологічного аналізу такої групи теорій), відокремлення та функціональної інтерпретації парадигмальних і пояснювальних теорій у низці теорій, а також побудови ланцюга доказово обґрунтованих висловлювань теорії «універсальної моделі ринку».

Нами запропоновано математичний вираз моделі ринку – т.з. «формулу ринку», початковою тезою якої є констатація визначальної ролі двох факторів ринку: попиту і пропозиції та імплементації до формули факторів, які мають функціональний – прямий та/ і опосередкований, підсилюючий чи обмежуючий вплив, що може бути виражений математично як коефіцієнт.

Сучасний інтелектуальний комплекс теорії ринку оперує достатньо визначеним переліком факторів та моделей їхнього функціонального впливу. Тим не менше, створення загальної універсальної моделі ринку залишається предметом наукових пошуків.

Постіндустріальне тлумачення ефективності моделі ринку передбачає максимізацію вигоди для всіх учасників ринку, низки соціально-економічних показників прибутковості, максимального задоволення потреб.